

• **Nyolcszáz éves a belvárosi plébánia**

Tatár dúlta, árvíz fojtogatta

Bár alapítása korábbra tehető, a fennmaradt írásos dokumentumok alapján nyolcszáz esztendőös fönnállását ünnepli az idén a belvárosi plébánia. A jubileumi évben kiadják dr. Juhász Kálmán, a plébánia történetét kutató kötetét, és elképzelhető, hogy Patay István még az idén befejezheti freskóit a templom üres falain.

Ábrahám István, a szegedi belvárosi plébánia vezetője tegnap este előadást tartott a plébánia történetét összefoglalva. A plébánossal a Dómmal átellenben fekvő plébánia-hivatalban beszélgettünk.

A belvárosi plébániáról elsőként III. Ince pápa tesz említést egy 1199-ben keltezett oklevelében, amelyben utasítja a szegedi Szent Dömötör templom esperesét, hogy bűnbánata után egy apagyilkost oldozzon föl bűnei, s a kiközösítés alól – tudtuk meg Ábrahám Istvántól. (Az értékes dokumentumra egyébként az egyházmegye jeles történésze, dr. Juhász Kálmán bukkant a Vatikán levéltárában. A kutató az általa megszerzett írásos emlékek alapján meg is írta a belvárosi plébánia történetéről, s az összefoglaló művet a tervek szerint még az idén ki is adják.) Minthogy azonban az alapító okiratra nem sikerült rábukkanni, és az építések a Csonka-torony, vagy más néven a Dömötör-torony elkészültét a XI. századra teszik, valószínűleg még nyolcszáz évnél is idősebb a plébánia. Erre utal az elnevezés is, hiszen a Szerémségben született, s vértanúhalált halt Szent Dömötör a IV. században élt.

A plébánia az első, nagyobb megrázkódtatást a XI-II. században, a tatárdúlás idején élte, s vésszelte át. Újra is kellett építeni a megrongálódott templomot. Ebben az időben, azaz 750. évvel ezelőtt emelte városi rangra Szegedet az uralkodó, IV. Béla. Szeged várossá válásában igen jelentős szerep jutott a plébániának, hiszen nemcsak mint vallási és kulturális központ működött, de a sókereskedelem fölügyeletét is a plébániára bízta a király.

Mátyás király szegedi látogatásának nemcsak írásos, de tárgyi emléke is maradt. Amiként azt Heltai Gáspár

megemlíti, Mátyás 1465. október 26-án járt Szegeden, s a Szent Dömötör templomban meghallgatott mise után palástját a szegény plébániának adományozta, hogy a papok abban misézhessenek. Az uralkodó palástját a török dúlás idején a ferences barátok őrizték, őket túrték meg egyedül a hódítók. A belvárosi plébánia életében másfél évszázados szünet következett.

A XVII. század legvégén Gróf Nádasdy László püspök szervezte újjá az egyházmegyét, és gyakorlatilag a plébániát is ő vezette, egészen 1720-ig, amikor a tanítás, és a lelki földadatok elvégzése is a piaristáknak jutott osztályrészül. Petrics Antal 1789-ben vette át a plébánia vezetését a piaristáktól, éppen száz esztendővel a nagy árvíz előtt, amely újabb fordulópontot hozott a történetben.

Bár a Dömötör templom állta a vizet, 1880-ban a város vezetőinek fogadalmá után lebontásra ítélték, ám csak húszesztendős vita után kezdődhetett meg az építkezés. A fogadalmi templom 1930-as fölszentelése óta a belvárosi plébánia plébánia-temploma a Dóm.

A belvárosi plébánia nyolcszáz esztendő fönnállására emlékező ünnepségsorozat során a fogadalmi templomban október 25-én újra fölhangozik majd Dohnányinak az avatásra írott miséje, de már március 14-én megkezdődik az a hangversenysorozat, melynek során októberig a legnagyobb hazai organisták játszanak Közép-Európa legnagyobb, 9740 sípos orgonáján. Ahogyan azt Ábrahám István plébánostól megtudtuk, folytatja munkáját Patay László festőművész is, aki 1980-ban már dolgozott a templomban, és most, az év végéig az üres falfelületek hiányzó freskóit készíti el. Az államalapítás millenniumára pedig valószínűleg elkészül az egyelőre fehérre meszelt kupola festése is. A Dóm a tervek szerint állandó díszvilágítással köszönti majd a nyolcszáz esztendő plébániát, miközben a hívek tudományos, történeti előadások során ismerkedhetnek a plébánia történetével, és két zarándokúton is részt vehetnek Nagybecskerekre, illetve Máriaradnára.

Kéri Barnabás

Diagnózis az SM-ről

• **DM-információ**

A Telin TV pénteken este fél hétkor jelentkező Diagnózis című élő vitaműsorában a sclerosis multiplexben szenvedő betegek kezelésével kapcsolatban kirobant gyógyszerügyről, s ennek kapcsán egészségbiztosítási rendszerünk problémáiról lesz szó. Az adás

vendége az OEP főigazgatója, dr. Mikó Tivadar, országgyűlési képviselő, jogászok, gyógyszergyárak vezetői, valamint neves neurológusok. A műsor ideje alatt várják a nézők kérdéseit, hozzászólásait a 425-072-es, illetve a 425-181-es telefonszámon az adás ideje alatt.

• **A Szent-Györgyi-díjas professzorral**

Küzdelemről és stresszről

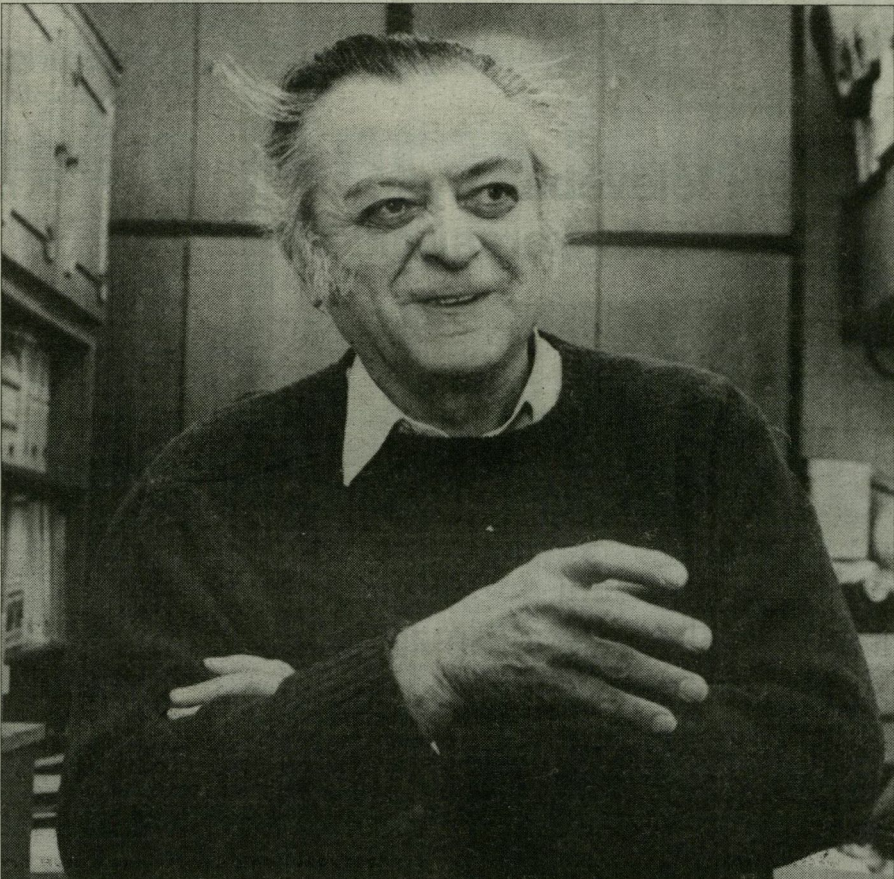
A magyar kultúra napján Szent-Györgyi Albert-díjat kapott dr. Lázár György, a SZOTE egyetemi tanára, az orvostudomány doktora. A SZOTE Kórélettani Intézetének professzorával a kiténtetésről, munkájáról és kedvteléseiről, a kalapácsvetésről és az irodalomról beszélgettünk. Az interjúból megtudhatják, hogy bár a hatvannégy éves professzor ma már nem veti el a sulykot, még mindig rendszeresen sportol.

• **Professzor úr, mit jelent önnek a Szent-Györgyi Albert díj?**

– Nagyon meghatott, hogy rám is gondoltak az adományozók, hiszen Szent-Györgyi Albert személyisége és munkássága számomra példaértékű. Nemrégiben Vasvári Ödön emlékkiállítás nyitottam meg a Somogyi-könyvtárban, s akkor jutott eszembe, hogy Szent-Györgyi Albertet valamikor a háború után köztársasági elnökké szerették volna választani. A kiváló tudós ír is erről az egyik tudományos publikációjában. Ebben azt is közli, hogy megkereste Sztálint, hogy engedje haza az Oroszországban rekedt magyar hadifoglyokat. A beszélgetés azonban olyan hatással volt Szent-Györgyre, hogy nem vállalta el a köztársasági elnöki posztot, mi több, végleg elment Amerikába.

• **Tudtommal ön is éveket töltött az Újvilágban.**

– Igen. Selye János professzor meghívásának tettem eleget, amikor elmentem a Montreali Egyetemre kutatni. A stresszelmélet megalakítója, Selye János szintén a példaképemmé vált. Egy-szer azt mondtam a neves professzornak, hogy más hatást fejt ki az emberi szervezetben a kudarc- és más a sikerélmény. Selye erre azt válaszolta, hogy az nem úgy

Dr. Lázár György: „Úgy gondolom, írok még verseket.” (Fotó: Schmidt Andrea)

van, mert a stresszreakció mindig ugyanazt a biokémiai változást idézi elő az emberi szervezetben. Az általam mondottak azonban valamelyest befolyásolhatták a koncepcióját, mert később Selye professzor írt egy könyvet a negatív és pozitív stresszről. Nekem a Szent-Györgyi Albert-díj pozitív stresszt jelentett. Az ünnepélyes díjátadáson azt mondta Pokorni Zoltán, hogy minden kitüntetést kicsit szomorú szívvel vesz kézbe az ember, mert az úgy tűnik, mint valaminek a lezárása, mintha egy-fajta búcsúzkodás lenne. Az oktatási miniszter azonban hangsúlyozta: reméli, hogy nem lezárásként és búcsúként, hanem megerősítő impulzusként, támogatásként hat majd a díj. Nekem ez utóbbit jelenti a kitüntetés.

• **Ölvastam, hogy a hobbija a kalapácsvetés. Hogyan szeretett bele ebbe a sportágba?**
– Tudja, 1952 után – amikor Csermák József olimpiai bajnok lett Helsinkiben – mindenki kalapácsvető akart lenni ebben a kis országban. Én is. Össze is jött Szegeden egy igen jó erőkből álló kalapácsvető csapat, amelynek olyan tagjai voltak, mint Trényi Imre, Katona András, Török Béla, Török István, Molnár Imre, Tóth László, Somogyi Ferenc, Nikolasev Velimir és jómagam. Az együttes annak idején többször is dobogós volt az országos csapatbajnokságon. A sporttal egyébként nem hagytam fel, azóta is rendszeresen mozgok.

• **Mi a helyzet az irodalommal, a verstrással?**
– Óh, ma már nem írok verseket! Középiskolás koromban többet is írtam, sőt, verskategóriában még pályá-

zatot is nyertem. Az irodalmat azonban még ma is nagyon szeretem, s most, hogy kérdezi, úgy gondolom, írok még verseket. Nagy élményt, mondhatnám, pozitív stresszt okozott a számomra, amikor az ötvenhatos forradalom és szabadságharc negyvenedik évfordulóján több költeményemet is elszavalták a Szegedi Nemzeti Színházban.

• **Professzor úrnak mi az ars poeticája? Milyen üzenetet juttatna el a Délmagyarország hasábjain keresztül a jövő nemzedéknek?**

– Vörösmarty Mihály Gondolatok a könyvtárban című verséből idéznék. Azt mondja a költő: „Mi dolgunk e világon?/ Küzdeni, erőnk szerint legnemesbékért.” Ezt kell szem előtt tartania minden embernek.

Szabó C. Szilárd

csörög a Pannon GSM

Kedves Olvasóink! Közérdekű problémáikat, észrevételeiket, tapasztalataikat ezen a héten Hegedűs Szabolccsal oszthatják meg. Ügyeletes újságró munkatársunk munkanapokon reggel 8 és 10 óra között, vasárnap 14 és 15 óra között a 06-20-9432-663-as rádiótelefon-számon hívható. Elveszett tárgyaikat kereső, illetve talált tárgyakat visszaadni szándékozó olvasóink ingyenes hirdetésben tehetik közzé mondandójukat. Hirdetésfelvétel: 8 és 18 óra között a 06-80-820-220-as zöld számon, illetve személyesen a Sajtóházban és hirdetőirodáinkban.

ugyanis sehol máshol nem lehet újságot vásárolni. A pavilont üzemeltető Délhír Rt. kereskedelmi igazgatója, László Levente arról tájékoztató, hogy az áfész – amely azt a területet birtokolja – január 31-i határidővel felmondta a bérleti szer-

ződést, és ezért kénytelenek bezárni a pavilont. A kereskedelmi igazgató azt is elmondta, hogy a Délhír Rt. újabb újságos pavilont kíván nyitni a közelben, ahol talán már néhány hét múlva vásárolhatnak az olvasók.

Melyik áron? Egy olvasónk arra hívja fel a Tescóban vásárlók figyelmét, hogy a pénztárgép egyes termékek esetében magasabb árat olvas le a vonalkódról, mint amennyi a címkén szerepel. Telefonálónk emiatt a banánért 155 forint helyett 198-at fizetett. A Tesco áruház vevőszolgálati igazgatója, Alm Attila elnézést kér minden vásárlótól, aki ilyen helyzetbe kerül, és közölte, ők nem kívánják megkárosítani a vevőket. Elmondta, hogy a vásárlók mindig azon az áron vihetik el az árut, amelyet a terméken látnak. Vagyis ha a pénztárgép többet számláz, ezt a vevőszolgálati pultnál szóvá teheti, és a különbözetet megtérítik számára.

PANNON GSM
.....
..... Az élvonal.

• **Szeged kontra megye**

Kié a régió?

Szeged önkormányzata sérelmesnek tartja, hogy a megyei vezetés nem tájékoztatja a várost régiós törekvéseiről, s különösen azt, hogy nem vonta be a szegedi vezetőket a napokban Újvidéken lezajlott tárgyalásokba. A megyei közgyűlés külügyekért felelős alelnöke nem érti a problémát, véleménye szerint egy regionális együttműködésben a megyék közös munkájára van szükség.

A Csongrád megyei önkormányzat delegációja Újvidéken járt az elmúlt napokban, s az eurorégióval kapcsolatos tanácskozáson vett részt, melynek eredményeként döntés született arról, hogy eurorégiós központi iroda nyílik Szegeden. Minderől a sajtóból és más, informális forrásokból értesült Szeged város vezetése, s ezt dr. Bartha László méltatlan eljárásnak tartja. A polgármester szerint több, mint furcsa, hogy nem csak meghívás nem érkezett egy Szegedet is érintő tárgyalásra, hanem hivatalosan utólagos tájékoztatást sem kaptak.

Bartha László szerint a város és a megye közötti együttműködéshez kevés az elvi megállapodás, hiszen mint ez a példa is mutatja, a gyakorlatban nem működik az elképzelések összehangolása, a közös munka. „Ha már Szeged neve szerepel a mondatokban, akkor mi vagyunk azon legitim tisztségviselők, akik képviselhetik a város érdekeit egy ilyen tanácskozáson, de legalább illetet volna meghívást kapnunk” – jelentette ki a polgármester.

Külön furcsállta Bartha László, hogy a delegáció összetétele egyáltalán nem tükrözte a választások eredményeit. Ugyancsak fontosnak tartotta megjegyezni, hogy végre legyen gyakorlati haszna, tartalma az eurorégiós megállapodásoknak, amely régió központja csakis Szeged lehet és ezt a történelmi lehetőséget nem szabad elhalasztani.

Dr. Botka László, a Csongrád megyei közgyűlés alelnöke érdeklődésünkre elmondta, hogy az eurorégiós együttműködés nem települési, hanem megyei önkormányzatok között jött létre, vagyis egyetlen városnak sincs delegáltja a közös fórumokon. Botka László hozzátette, hogy hetekkel ezelőtt valamennyi megyei polgármesternek küldött egy levelet, amelyben arra kérte a települési vezetőket, hogy ismertessék, milyen külkapcsolatokkal rendelkeznek. Az alelnök azért kérte ezt a polgármesterektől, hogy a megye adott esetben megfelelően tudja koordinálni a nemzetközi együttműködést. Erre a felhívásra a települések több, mint feléből érkezett válasz, a szegedi önkormányzattól azonban nem. Botka László kijelentette: minden kérdésben nyitott a megyei vezetés Szeged felé, de Bartha László felvetését érthetetlen és káros politikai támadásnak tekinti.

A. L.

KACAGJON!

daewoo

a benzín

árakon

463-031